

فهرست مطالب

پیام وزیر معارف	۳
۱. مقدمه/پس منظر.....	۴
۲. اهداف پالیسی.....	۶
۳. زمینه پالیسی.....	۶
۴. شرح پالیسی	۷
۴,۱. کیفیت و مرتبط بودن	۷
۴,۱,۱. نصاب	
تعلیمی	۷
۴,۱,۲. آموزش معلم	۷
۴,۱,۳. اطمینان حاصل نمودن مدیران مکاتب از محیط آموزشی مصؤون و برخوردار از حمایت‌های همه جانبه محلی	۸
۴,۱,۴. حمایت از معلمان و پاسخگویی	۸
۴,۱,۵. مکاتب جای امن و تشویق کننده برای یادگیری هستند	۹
۴,۲. دسترسی عادلانه (متوازن)	۹
۴,۲,۱. حمایت از دسترسی دختران به تعلیم و تربیه.....	۹
۴,۲,۲. تأسیس مکتب بر اساس نیازمندی‌ها	۱۰
۴,۲,۳. تعلیمات محلی (به شمول برنامه تعلیمات تسریعی)	۱۰
۴,۲,۴. معلمان اثاث	۱۱
۴,۲,۵. شوراها	۱۱

- ۴,۳. مدیریت مؤثر و شفاف ۱۱
- ۴,۳,۱. چهارچوب و ساختار سازمانی ۱۱
- ۴,۳,۲. مکانیزم‌های همکاری ۱۲
- ۴,۳,۳. تخصیص منابع به اساس نتایج ۱۲
- ۴,۳,۴. شفافیت، پاسخگویی و مبارزه علیه فساد اداری ۱۲
- ۴,۳,۵. نظارت و ارزیابی جهت تصمیم‌گیری بر اساس شواهد ۱۲
- ۴,۳,۶. هماهنگی و تفاهم با وزارت های زیدخل ۱۳
- منابع و مأخذ ۱۴

پیام وزیر معارف

دختران فقط ۴۰ فیصد از تمام دانش آموزان را در افغانستان تشکیل می دهند. علیرغم افزایش قابل توجه در ثبت نام مکاتب از سال ۲۰۰۱، حدود ۳،۷ میلیون کودک بشمول ۲،۲ میلیون دختر در سنین مکاتب ابتدایی از مکتب دور مانده اند. افزایش بیشتر در ثبت نام متساوی و حفظ آن بستگی به رسیدگی به طیف وسیعی از چالش های امنیتی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و همچنان جلوگیری از موانع تعلیم و تربیه که به ویژه دختران آنرا تجربه مینمایند دارد.

تحقیقات نشان می دهد که سرمایه گذاری در تعلیم و تربیه دختران، طریقه موثر برای دستیابی به اهداف انکشاف اجتماعی و اقتصادی کشور میباشد. بنابراین، طوریکه در برنامه استراتژی ملی معارف (۲۰۱۷ الی ۲۰۲۱) ذکر گردیده است دولت جمهوری اسلامی افغانستان و وزارت معارف به طور اخص، به برنامه های آموزشی دختران متعهد میباشند. با تمرکز همزمان بر کیفیت و مرتبط بودن تعلیم و تربیه، دسترسی عادلانه، مدیریت موثر و شفاف، وزارت معارف قصد دارد تا تعداد دختران خارج از مکاتب را به طور چشمگیری در آینده نزدیک کاهش دهد.

این سند، پالیسی تعلیم و تربیه دختران سال ۲۰۱۹، موضع وزارت را در مورد ابتکارات تعلیم و تربیه دختران، از ارائه برنامه های درسی حساس به جندرتا زدیاد تعداد صفوف دختران با معلمین اناث را معرفی میدارد. این پالیسی واضح میسازد که توجه به آموزش دختران در تمامی برنامه های وزارت معارف گنجانیده شده است، به طوری که هر جنبه ای از نظام آموزشی ما هماهنگی برای حمایت از دانش آموزان دختر را دارد. علاوه، این پالیسی یک چارچوب برای اقدامات هماهنگ در حصه افزایش دسترسی، نگهداری و تکمیل دوره مکاتب را فراهم میسازد.

من خوشحال هستم که این سند را امضاء مینمایم، که یک دیدگاه مشترک برای وزارت معارف، رهبری افغانستان، تمویل کنندگان، همکاران اجرایی و سایر همکاران آموزشی را در زمینه ترویج و حمایت از تلاش ها در حصه آموزش دختران ارائه میدهد.

با احترام

دوکتور محمد میرویس بلخی

سرپرست وزارت معارف

۱. مقدمه/پس منظر

حق دسترسی به تعلیم و تربیه در ماده چهل و سوم قانون اساسی چنین بیان گردیده است: «تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجهٔ لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین می‌گردد. دولت مکلف است به منظور تمهید متوازن معارف در تمام افغانستان، تأمین تعلیمات متوسطه اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و زمینهٔ تدریس زبان‌های مادری را در مناطقی که به آنها تکلم می‌کنند فراهم کند». مادهٔ چهل و چهارم «دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی‌سوادی در کشور، پروگرام‌های مؤثر طرح و تطبیق نماید». مطابق این ماده، دولت مکلف است برنامه‌های موثر را به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم و تربیهٔ زنان طرح و تطبیق کند. بخش دیگر مکلفیت‌های دولت در این زمینه، تعهد به معاهدهٔ «اهداف انکشافی هزاره سوم» و «تعلیم و تربیه برای همه» می‌باشد. دولت مطابق این دو معاهده مکلف است زمینه دسترسی همهٔ اطفال کشور را به تعلیمات ابتدایی فراهم کند.

بر اساس یافته‌های نهاد‌های ملی و بین‌المللی، سکتور تعلیم و تربیه در افغانستان پیشرفت قابل ملاحظه‌ای نموده است. پس از سقوط رژیم طالبان، دولت جمهوری اسلامی افغانستان در رابطه به زنان و دختران، تساوی جندر، تقویت زنان و آموزش دختران نوجوان، دست‌آوردهای چشمگیری داشته است.

- میزان شمولیت شاگردان در مکاتب از سال ۲۰۰۱ به این سو ده برابر شده است: کمتر از ۹۰۰،۰۰۰ شاگرد شامل مکتب به بیش از ۹،۲ میلیون شاگرد در سال ۲۰۱۷ رسیده است، که ۳۹٪ آنرا دختران تشکیل می‌دهند.
- در سال ۲۰۰۱ تعداد مکاتب ابتدایی در سراسر کشور از ۴۳۰۰ باب مکتب در سال ۲۰۱۷ به حدود ۱۷۸۰۰ باب مکتب افزایش یافته است.

وضعیت فعلی تعلیمات دختران در حالت دشواری قرار دارد. با وجود پیشرفت و سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه، وزارت معارف باید بتعداد ۳،۷ میلیون طفل خارج از مکتب را که ۶۰٪ آنرا دختران تشکیل می‌دهند، شامل سیستم تعلیم و تربیه نماید. در برابر هر ۱۰۰ پسر شهری تنها ۷۸ دختر شهری شامل مکتب است. در نواحی روستایی این تعداد به ۵۰ دختر در برابر ۱۰۰ پسر کاهش می‌یابد. دسترسی عمومی به تعلیم و تربیه در نواحی روستایی همانند کیفیت دست‌آوردهای آموزشی و شمولیت دیر هنگام به عنوان یک چالش باقی مانده است. گروه‌های مشخصی

^۱ این ارقام مورد بحث است، به دلیل اینکه وزارت معارف غیر حاضران دایمی (کسانی که در ظرف سه سال گذشته مکتب را ترک کرده‌اند) را به عنوان ارقام شمولیت مورد شمارش قرار می‌دهد.

از اطفال دارای آسیب پذیری خاصی اند که باعث دورماندن آنها از تعلیم و تربیه می گردد. کودکان کارگر، اطفال دارای معلولیت و کودکانی که تحت تاثیرات جنگ و درگیری‌ها قرار گرفته اند، اغلب قادر به ادامه تحصیل نیستند. از آنجایی که دختران بزرگترین جمعیتی هستند که از تعلیم و تربیه دور نگهداشته شده اند، این وضعیت می‌تواند آسیب‌پذیری‌های دیگری را تشدید نماید.

تعدادی از چالش‌ها، مانع دستیابی به میزان شمولیت ۱۰۰٪ می‌گردد. نا امنی به عنوان یکی از مهمترین موانع در برابر تعلیم و تربیه دختران بوده و مقابله با آن نیز مشکل است. چالش‌های دیگری که بر تعلیم و تربیه دختران تاثیر گذار هستند عبارت‌اند از: کمبود زیربنای مناسب مکاتب، دوری راه مکتب، ازدواج زود هنگام، کمبود معلمان مسلکی اناث، دیدگاه‌های نادرست در رابطه به ارزش تعلیم و تربیه، همچنین مشکلات اقتصادی که باعث می‌گردد خانواده‌ها مانع تحصیل فرزندان‌شان شوند.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان جهت تحقق اهداف بلندی که برای تعلیم و تربیه با کیفیت و رایگان تعیین شده است، به حمایت بیشتری نیاز دارد تا با تطبیق قوانین و پالیسی‌های موجود، کمک نماید و اختلاف‌های زیاد در میان ارقام و معلومات را رفع کرده برای اجندای اصلاحات وزارت معارف سرمایه گذاری نماید. تقویت و ظرفیت سازی عمومی سکتور تعلیم و تربیه جهت بر آورده ساختن نیازمندی‌های اطفال، مخصوصاً آن‌عه اطفالی که بیشتر آسیب پذیر اند و دسترسی برای شان مشکل تر است، تقویت گردد.

آمار و ارقام انتشار یافته نشان دهنده این است که میزان دسترسی دختران به تعلیم و تربیه به تدریج از دوره ابتدایی به متوسطه و ثانوی محدودتر و کم‌تر می‌شود. علاوه بر آن، شمار فارغان دختر در تعلیمات عمومی از کل فارغان تعلیمات عمومی، فیصدی کمی را نشان می‌دهد. حضور شمار اندک شاگردان دختر در مکاتب، به معنای دسترسی اندک دختران به تحصیلات عالی و برنامه‌های آموزشی تربیه معلم است. علاوه بر آن، موجودیت شمار اندک متعلمان و فارغان تعلیمات عمومی دختر به معنای کاهش نقش آن‌ها در برنامه‌های انکشافی ملی و به همین ترتیب کاهش نقش اجتماعی آن‌ها را در قبال دارد. روی این منظور و برای رسیدن به تعهدات این وزارت به اهداف انکشافی هزاره سوم برای افغانستان که چنین بیان گردیده است: «تا سال ۱۳۹۹ تمام پسران و دختران افغانستان خواهند توانست شامل دوره ابتدایی شده و آن را تکمیل کنند»، این پالیسی تهیه و تدوین گردیده است.

در میان چالش‌های موجود در سیستم تعلیم و تربیه افغانستان، وزارت معارف بر آن است تا برخی از فرصت‌های موجود را به منظور محترم شمردن حق هر افغان به تعلیم و تربیه، مورد استفاده اعظمی قرار دهد:

- دختران می‌خواهند تحصیل نمایند: دختران افغان برای موفقیت‌های آموزشی خویش آرزوهای بلندی دارند و بسیاری از آنها منافع تعلیم و تربیه را به منفعت مالی و قدرتمند شدن، مرتبط توصیف می‌کنند.
- اراده سیاسی: زمینه پالیسی (به بخش ذیل مراجعه نمائید) محدودیت‌های را که در برابر تعلیم و تربیه دختران وجود دارد و باید اقدامات لازم در برابر آن صورت گیرد به رسمیت می‌شناسد.
- حمایت شرکای انکشافی: افغانستان حمایت قابل توجهی را از طرف جامعه بین‌المللی دریافت می‌کند تا به پیشرفت خویش در رابطه به تعلیم و تربیه دختران ادامه دهد.

۲. اهداف پالیسی

۱. برطرف کردن موانع تعلیمی دختران و زنان؛
۲. کاهش تفاوت میزان شمولیت دختران و پسران و آوردن دختران خارج از مکتب به سیستم تعلیم و تربیه؛
۳. متعهد ساختن وزارت معارف به عملکرد مثبت‌آدر برابر شاگردان و کارمندان طبقه انات.

۳. زمینه پالیسی

پالیسی تعلیم و تربیه دختران اصول و تعهدات رسمی دولت جمهوری اسلامی افغانستان را تأیید می‌کند، چنانچه در بیانیه جهانی حقوق بشر ۱۹۴۸، کنوانسیون حقوق طفل ۱۹۸۹، قانون اساسی افغانستان ۲۰۰۴، پلان عملیاتی ملی ۲۰۰۷-۲۰۱۷ برای زنان افغانستان، قانون معارف ۲۰۰۸، قانون منع خشونت علیه زنان ۲۰۰۹، قانون منع آزار و اذیت زنان و اطفال ۲۰۱۷، پالیسی جندر وزارت احیا و انکشاف دهات ۲۰۱۱، پلان پنج ساله وزارت امور زنان ۱۳۹۵-۱۳۹۹، پالیسی تعلیم و تربیه فراگیر و دوستدار طفل ۲۰۱۴، اجندای سازمان ملل برای انکشاف پایدار ۲۰۳۰، پلان استراتژیک ملی معارف ۲۰۱۷ - ۲۰۲۱، وپالیسی ورهنمودتعلیمات محلی وزارت معارف ۲۰۱۸، درمیان دیگر اسنادی اندکه چالش‌های جندر را به رسمیت شناخته و مورد بحث قرار داده است.

^۲ عملکرد مثبت عبارت است از تبعیض مثبت به نفع گروه‌هایی که به صورت تاریخی نادیده گرفته شده‌اند، طوری که نابرابری کاهش یابد.

۴. شرح پالیسی

۴،۱ کیفیت و مرتبط بودن

شاگردان، بخصوص دختران در همه سطوح، دانش، مهارت، برخورد و ارزش‌های مورد نیاز را کسب خواهند کرد تا به شهروندان متمدن، صحتمند و مسؤول مبدل گردیده، آماده سهمگیری در رفاه جامعه بوده و مهارت‌های لازم را برای اشغال وظایف به سطح ملی و بین‌المللی دارا باشند.

۴،۱،۱ نصاب تعلیمی

- نصاب تعلیمی باید با در نظر داشت اهمیت جندر تهیه گردد. نصاب تعلیمی همانطور که انعکاس دهنده خصوصیات شاگردان ذکوراست، باید ویژگی‌های شاگردان اناث را نیز نمایش دهد. رفتارهای کلیشه‌یی در رابطه به جندر باید محو گردد.^۴
- در نصاب تعلیمی نقش‌های مسلکی و حرفه‌یی موجود باید میان دختران و پسران واضح گردد.
- حقوق بشر به شمول حقوق زنان و دختران باید در نصاب تعلیمی شامل گردد.^۵ این حقوق باید در کتب درسی و مواد آموزشی معلمان در نظر گرفته شود.
- در کتابخانه مکاتب باید کتب مربوط به آموزش دختران فراهم گردد.
- کتب درسی در نمایش نقش دختران و پسران باید حساس به جندر باشد. تمام مواد آموزشی (از قبیل رهنمای معلمان و دیگر مواد آموزشی کمکی و حمایتی) باید عاری از کلیشه‌های مربوط به جنسیت باشند.

۴،۱،۲ آموزش معلم

- در ارتقای ظرفیت و برنامه‌های آموزشی، حق اولویت باید به معلمان زن داده شود تا آنها تشویق و ترغیب گردند.

^۴حساسیت جنسیتی مستلزم توجه به تفاوت‌ها و نابرابری‌های اجتماعی فرهنگی بین دختران/زنان و پسران/مردان و تلاش‌ها برای جلوگیری از اظهارات و اقداماتی می‌باشد که افراد را بر اساس جنسیت‌شان از خدمات محروم می‌سازد.

^۵ رفتارهای کلیشه‌ای در رابطه به جنسیت عبارت از تصاویر، برخورد و سلوک می‌باشد که به همه مردان و زنان ربط داده می‌شود. (مثلاً تنها پسران فوتبال را دوست دارند) رفتارهای کلیشه‌ای، علاقه‌ها و استعداد‌های فردی را مدنظر نگرفته، برخوردهای نامناسب و تعصب آمیز را بر اساس جنسیت بیولوژیکی تشویق می‌نماید.

^۵پلان ملی کاری برای زنان افغانستان ۲۰۰۷ - ۲۰۱۷ صفحه ۸۹

- در صورت امکان، معلمان زن باید توسط استادان زن آموزش و تربیه شوند. در غیر این صورت، باید تسهیلات لازم برای محارم آنها فراهم گردد.
- مواد آموزشی و رهنمای معلمان، باید معلمین را ترغیب نماید تا در صنوف مختلط به شاگردان دختر و پسر در زمینه صرف وقت برای بررسی فعالیت‌ها، پرسش سوال، فراهم نمودن دسترسی عادلانه به کتابخانه، لابراتوارها و اتاق کمپیوتر و دیگر فعالیت‌های آموزشی حمایتی، توجه مساویانه داشته باشند.

۴,۱,۳ اطمینان حاصل نمودن مدیران مکاتب از محیط آموزشی مصوون و برخوردار از حمایت‌های همه جانبه محلی

- یک مشاور با تجربه، یک معلم زن، یک مددگار اجتماعی و یک عضو شورا در دسترس باشند تا به شاگردان دختر که توسط معلمان مرد تدریس می‌شوند، مشوره داده و از آنها حمایت نمایند.
- شاگردان و کارمندان مکاتب باید از طرزالعمل‌های مکتب در مورد یونیفورم با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی، محدودیت‌های اقتصادی و شرایط آب و هوای فصلی پیروی نمایند.
- اطاعت از طرزالعمل‌های رفتاری (سلوکی) برای تمام پرسونل مکتب به شمول شاگردان اجباری می‌باشد.
- در صورتی که مدیر یک مکتب مختلط یا دخترانه، مرد است، معاون وی باید یک زن باشد. تساوی جندر در سطح مدیریتی ارشد یک مکتب دقیقاً باید رعایت شود. مکتب باید توسط ترکیبی از زنان و مردان رهبری شود.
- امامان مساجد، علمای دین و بزرگان محل باید در دوره‌های آموزشی حساس‌سازی نسبت به تعلیم و تربیه دختران (بیان اهمیت آموزش دختران)، شرکت و حق دسترسی تعلیم و تربیه را از نظر دین مبین اسلام بیان نمایند.

۴,۱,۴ حمایت از معلمین و پاسخگویی

- ناظرین مکاتب نباید صرفاً بر نظارت تمرکز کنند، بلکه باید بر کمک و راهنمایی و نیز فراهم ساختن حمایت‌های تخنیکی تمرکز نمایند. حمایت تخنیکی و ابزار آموزشی مربوطه باید از لحاظ جنسیت حساس و سازگار (متناسب به جنسیت هر دو طبقه دختر و پسر) باشد.
- در بخش حمایت‌های تشویقی و مکافات از معلمان، تساوی جنسیتی در نظر گرفته شود.
- نظارت از اجراءات کارمندان معارف برای سوء استفاده از طرزالعمل‌های رفتاری (سلوکی) معلمین باید جریمه‌هایی را در نظر گیرد.

۴,۱,۵ مکاتب جای امن و تشویق کننده برای یادگیری هستند

- مکاتبی که با پایگاه‌های (مراکز) نظامی کمتر از ۳ کیلومتر فاصله دارند جهت کاهش خطرات احتمالی باید تغییر مکان دهند.
- آموزش موضوعات مربوط به تندرستی و سلامت جسمانی بخش‌های حیاتی نصاب تعلیمی را تشکیل می‌دهند تا دست اوردهای آموزشی را ارتقا بخشیده باعث تضمین سلامتی گردد، بخش‌های مذکور باید در دسترس هر دو طبقه دختر و پسر قرار گیرند.^۶
- تمام مکاتب باید دارای آب آشامیدنی صحتی و تسهیلات حفظ الصحة باشند.
- مکاتب باید جلسات راهنمایی منظم در مورد آب، مراعات اصول حفظ الصحة و تسهیلات حفظ الصحة برای معلمین و شاگردان داشته باشند.
- مکاتب باید دارای تسهیلات حفظ الصحة جداگانه برای دختران و پسران باشند. در صورت امکان برای معلمین نیز تسهیلات حفظ الصحة جداگانه در نظر گرفته شود.
- آموزش آگاهی‌دهی و جلوگیری از خشونت جنسیتی برای شوراهای مکاتب، معلمین، و شاگردان در مکاتب ضروری است.
- تمامی مکاتب به منظور محافظت در برابر خطرات باید دارای دیوار احاطه باشند
- هر مکتب باید دارای سیستم امنیتی مناسب برای دختران باشد.
- ارائه معلومات در رابطه به سلامتی تولید مثل برای تمام شاگردان دختر و پسر اجباری است. سلامتی تولید مثل برای شاگردان دختر باید توسط معلمان زن تدریس شود.

۴,۲ دسترسی عادلانه (متوازن)

یک سیستم همه شمول، سیستمی است که برای تعلیم و تربیه دختران مناسب بوده، عرضه خدمات دارای اولویت، دسترسی بیشتر، عادلانه و همه شمول و حفظ فرصت‌های آموزشی مرتبط، مصوون و باکیفیت را برای اطفال، دختران جوان و زنان بالغ در افغانستان تضمین می‌نماید.

۴,۲,۱ حمایت از دسترسی دختران به تعلیم و تربیه

- تعلیم دختران و پسران مطابق قانون اساسی و قانون معارف، تا صنف نهم اجباری می‌باشد. میکانیزم مشخص جهت تطبیق آن برای خانواده‌های که اطفال شان را به مکتب روان نمی‌کنند در نظر گرفته شود.

^۶ برای جزئیات بیشتر به پالیسی سلامتی مکتب ۲۰۱۹ وزارت معارف مراجعه شود.

- شاخص برابری جنسیتی (نسبت شمولیت پسران به دختران) در تمام دوره‌ها باید در نظر گرفته شود.
- تمام برنامه‌های آموزشی باید بر اهمیت تعلیم و تربیه دختران تأکید داشته باشد.
- اطفال متعلق به پیروان سایر ادیان طبق اصول ماده دوم قانون اساسی کشور در تمامی مکاتب پذیرفته و به عقاید آنها احترام گذاشته می‌شود.
- شاگردان حامله می‌توانند شامل مکتب گردند و به دروس خویش ادامه دهند. این موضوع از طریق وزارت معارف و همکارانی که در بخش تعلیمات دختران و برداشتن حساسیت‌های تعلیمات دختران کار می‌کنند، باید شریک ساخته شود.
- در صورت امکان، تعلیمات قبل از مکتب و یا کودکان‌ها باید با مکاتب رسمی یکجا یا در نزدیکی مکاتب عمومی موقعیت داشته باشند، تا دختران جوان بر علاوه نگهداری از خواهر یا برادر کوچکتر و یا اطفال خودشان بتوانند به تحصیل خویش نیز ادامه دهند.
- مکاتب نمی‌توانند به دلیل نداشتن تذکره از شمولیت اطفال به مکتب جلوگیری نمایند. بر اساس قانون، تمام اطفال افغانستان حق برخورداری از تعلیم و تربیه رایگان را دارند. طی سه ماه پس از ثبت نام - نه به عنوان پیش نیاز برای ثبت نام - شاگردان و خانواده - هامطابق مقررات وزارت معارف، مدارک شناسایی لازم را باید فراهم نمایند.

۴,۲,۲ تأسیس مکتب بر اساس نیازمندی‌ها

- چنانچه مکاتب موجود بر اساس پالیسی اعمار مکاتب وزارت معارف مساویانه برای دختر و پسر ایجاد شده باشد، تأسیس مکاتب دخترانه باید نسبت به مکاتب پسرانه در اولویت قرار گیرد. در صورت موجودیت لوازم آموزشی - از قبیل بسته‌های آموزشی، کمپیوتر و غیره - برای دسترسی به این منابع باید به شاگردان دختر اولویت داده شود.

۴,۲,۳ تعلیمات محلی (به شمول برنامه تعلیمات تسریعی)

- جهت آوردن اطفال اناث خارج از مکتب به سیستم تعلیم و تربیه، ریاست‌های معارف و لایات، جوامع و شرکای انکشافی صنوف تعلیمات محلی را در جاهایی تأسیس نمایند که مکاتب رسمی دور از دسترس باشند.^۷
- تعلیمات محلی می‌تواند خدمات آموزشی خویش را مطابق قانون و مقررات و معیارها تا سطح دوره ثانوی ارائه نماید، تا دختران بتوانند برای مدت طولانی تری به تعلیم ادامه دهند.

^۷ به رهنمود و پالیسی تعلیمات محلی (۲۰۱۸) وزارت معارف مراجعه نمایید.

۴,۲,۴ معلمان زن

- در صورت امکان، شاگردان دختر باید توسط معلمان زن تدریس شوند.
- در مناطق محروم و صعب‌العبور، به استخدام معلمان زن باید اولویت داده شود و مشوق‌هایی نیز برای آن‌ها در نظر گرفته شود.
- در استخدام پرسونل تدریسی مکتب باید سعی بر آن باشد که تعادل جنسیتی رعایت گردیده و جهت ایجاد تعادل جنسیتی در میان آن‌ها تلاش صورت گیرد.
- در کمیته‌های گزینش کارمندان تدریسی، تعادل جنسیتی رعایت شود.
- باید تلاش‌های بیشتر و قدم‌های لازم برداشته شود تا تعداد کارمندان اناث در پست‌های عالی رتبه معارف افزایش یابند و به صورت فعالانه درخواست وظیفه نمایند.
- در طرز العمل‌های استخدام و جابجایی معلمان زن شرایط لازم برای محارم آن‌ها نیز آماده شود.

۴,۲,۵ شوراها

- مطابق لایحه شورای اولیای شاگردان، این شورا در هر مکتب ایجاد و تقویه گردد.
- حداقل یک سوم اعضای شورای مکاتب باید زنان باشند. زنان در رهبری شورا نیز مشارکت داشته باشند.

۴,۳ مدیریت مؤثر و شفاف

- وزارت معارف باید اقدامات لازم را برای ریفورم نهادی، ارتقای ظرفیت کارمندان، تقویت سیستماتیک مدیریت مؤثر، نظارت و ارزیابی بهتر و عرضه خدمات باکیفیت جهت ارائه بهترین خدمات به اطفال افغانستان و جلب توجه به تعلیم و تربیه دختران در سرتاسر وزارت معارف روی دست گیرد.

۴,۳,۱ چهارچوب و ساختار سازمانی

- وزارت معارف باید تعلیمات دختران را جزء برنامه‌های اصلی خویش قرار دهد.
- تمام ریاست‌های این وزارت مسؤولیت دارند تا از میان کارمندان بلند رتبه خویش یک نماینده جهت آموزش و نهادینه سازی تعلیم و تربیه دختران در زمینه تمام پالیسی‌ها، برنامه‌ها و پروسه‌ها تعیین نمایند.

- همچنین، تمام آمرین تعلیمات عمومی ریاست‌ها و ولسوالی‌های معارف ولایات بر علاوه وظایف فعلی شان به عنوان نماینده تعلیمات دختران آموزش ببینند.
- پس از تکمیل و عرضه این پالیسی، بزودی استراتیژی تعلیمات دختران (آجندا و پلان عملیاتی مشترک برای تعلیمات دختران) با همکاری شرکای انکشافی/تطبیق‌کننده‌گان و سازمان‌های دولتی مرتبط، انکشاف داده می‌شود.

۴,۳,۲ مکانیزم‌های همکاری

- گروه کاری تخنیکی متشکل از نماینده‌گان وزارت معارف و شرکای انکشافی/تطبیق‌کننده در سطح ملی تنظیم گردد تا به صورت منظم باهم جلساتی داشته باشند و از نهادینه سازی و پیشرفت تعلیمات دختران اطمینان حاصل نمایند.
- گروه فرعی دیگر به عنوان هماهنگ‌کننده تعلیمات دختران باید ایجاد گردد، تا به عنوان یک کمیته فرعی میکانیزم موجود سکوتور تعلیم و تربیه را در سطح ولایات عملی نمایند.

۴,۳,۳ تخصیص منابع به اساس نتایج

- وزارت معارف باید جهت حمایت از استراتیژی تعلیم و تربیه دختران بودجه مشخص را اختصاص دهد.
- زمینه سازی صورت گیرد تا شرکای انکشافی به تعلیم دختران اولویت داده و در این زمینه کمک‌های مالی نمایند.

۴,۳,۴ شفافیت، پاسخگویی و مبارزه علیه فساد اداری

- مدیران مکاتب جهت شمولیت شاگردان دختر در مکاتب مبارزه جدی نموده و به سوالات اولیای شاگردان پاسخگو باشند.
- بخش خاصی در مرور سالانه مشترک تعلیم و تربیه و گزارش‌های پلان استراتیژیک ملی معارف، به وسیله ریاست عمومی پلان و ریاست تعلیمات عمومی، جهت بررسی پیشرفت‌ها، چالش‌ها و یا کارکردهای تعلیم و تربیه دختران شامل شود.

۴,۳,۵ نظارت و ارزیابی جهت تصمیم‌گیری بر اساس شواهد

- تمام ارقام وزارت معارف از قبیل شاگردان، معلمان، اعضای شورا و دیگر کارمندان معارف باید براساس جنسیت و بصورت جداگانه از زن و مرد جمع‌آوری گردد.

۴,۳,۶ هماهنگی و تفاهم با وزارت‌های ذیدخل

- با وزارت‌های حج و اوقاف، انکشاف دهات، امور زنان و امور داخله تفاهم‌نامه همکاری امضا شود.
- وزارت حج و اوقاف در هماهنگی با وزارت معارف از طریق ملامامان مساجد در نمازهای جمعه پیرامون اهمیت، نقش، شمولیت و آموزش دختران در مکاتب تبلیغ نمایند.
- وزارت انکشاف دهات در هماهنگی با وزارت معارف از طریق برنامه میثاق شهروندی در شمولیت و آموزش دختران از طریق شوراهای انکشافی محلی و اعمار مکاتب کمک و همکاری نماید.
- وزارت امور زنان در جلسه‌های که با زنان برگزار می‌نماید و یا در روزهای خاص پیرامون شمولیت و آموزش دختران در مکاتب، نقش و جایگاه آنها در جامعه و در سطوح سیاسی و اجتماعی تبلیغ و آگاهی‌دهی نماید.
- وزارت داخله در هماهنگی با وزارت معارف مسؤولیت تامین امنیت تمام مکاتب و راه‌های رفت و آمد شاگردان را داشته و در این زمینه اقداماتی عملیاتی را روی دست گیرد.

- Human Rights Watch. (2017) *“I Won’t Be A Doctor, and One Day You’ll Be Sick”*: Girls’ Access to Education in Afghanistan. New York: HRW.
- Inter-Agency Network for Education in Emergencies. (2010a) *Gender Equality in and through Education: INEE pocket guide to gender*. Geneva: INEE.
- Islamic Republic of Afghanistan. (2004) *The Constitution of Afghanistan*. Kabul: GoIRA.
- Islamic Republic of Afghanistan. (2007) *National Action Plan for the Women of Afghanistan (NAPWA) 2007-2017*. Kabul: GoIRA.
- Islamic Republic of Afghanistan.(2008) *Education Law*. Kabul: GoIRA.
- Islamic Republic of Afghanistan. (2009) *Law on Elimination of Violence Against Women*. Kabul: GoIRA.
- Islamic Republic of Afghanistan.(2017) *Law on Prohibition of Harassment against Women and Children*. Kabul: GoIRA.
- Ministry of Education.(2008) *Education Law*. Kabul: MoE.
- Ministry of Education.(2014) *Inclusive and Child Friendly Education Policy*. Kabul: MoE.
- Ministry of Education.(2016) *Girls’ Education Situational Analysis*. Kabul: MoE.
- Ministry of Education.(2017) *Social Mobilization Strategy*. Directorate of Social Mobilization and Shuras. Kabul: MoE.
- Ministry of Education. (2017) *National Education Strategic Plan (2017-۲۰۲۱)*. Kabul: MoE.
- Ministry of Education (2016) *Academic Supervision Procedure [Laiha]*. Kabul: MoE.
- Ministry of Education. (2018) *Community Based Education Policy and Guideline*. Kabul: MoE.

Ministry of Education.(2018) *School Construction Policy (Draft)*. Infrastructure Services Directorate. Kabul: MoE.

Ministry of Rural Rehabilitation and Development.(2011) *Gender Policy*. Kabul: MRRD.

Ministry of Women's Affairs. (2010) *Girls' Enrollment Policy*. Kabul: MoWA.

Ministry of Women's Affairs.(2016) *The Five-year Strategic Plan 1395-1399*. Kabul: MoWA.

United Nations.(2015) ٢٠٣٠ *Agenda for Sustainable Development*. New York: United Nations.

United Nations General Assembly. (1989) *Convention on the Rights of the Child*. Resolution A/RES/44/25 adopted on 20 November 1989.

United Nations General Assembly. (2015) *Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. Resolution A/RES/70/1 adopted on 25 September 2015.